

Inleiding

Iona is een magisch eiland. Iona is een heilig eiland, waar het laagje tussen hemel en aarde flinterdun is. Er wordt van alles gezegd over dit kleine eilandje voor de Schotse westkust, waar druïden, priesters en heiligen eeuwenlang hun rituelen uitvoerden.

Zou een moderne pelgrim zoiets kunnen voelen? Het lijkt bijna onwaarschijnlijk dat een eiland van dit formaat zo'n belangrijke rol heeft gespeeld in de verspreiding van het christendom in Europa. Dat verhaal begint in 563 als de Ierse monnik Columba een nieuw leven wil beginnen. Volgens de legende laat hij zich meevoeren door de wind om een heilige plaats te vinden waar hij een klooster wil stichten. Hij vaart net zo lang tot hij Ierland niet meer kan zien. Wind en water brengen hem naar een natuurlijke baai op Iona. Hij gaat aan wal met zijn twaalf (!) volgelingen en loopt met hen naar het noordoosten van het eiland. Daar besluiten ze een klooster te bouwen. In de jaren die volgen trekken monniken vanaf Iona als missionaris naar Schotland, Engeland en naar het vasteland van Europa. Eeuwenlang, tot op vandaag trekken pelgrims naar Iona. En vertellen er over in diensten, ook vandaag. Aan de hand van een tekst uit Johannes.

REISVERHAAL

Het duurt altijd even voordat je je ergens thuis voelt. Soms een paar dagen, soms langer. Maar op Iona sloeg de vonk al onmiddellijk over.

Ik kijk uit op de Sound of Iona, de veerboot gaat heen en weer. Elke dag komen er nieuwe gasten. Ik spreek er een. Stralend zegt hij: mijn ego smolt op de ferry. Om die reden komt hij hier ieder jaar terug. Ik begrijp hem volledig. Op Iona smelt je onrust, je ongeduld en je krijgt er alle vormen van stilte voor terug. In de Abbey, op het strand, in de baai en bovenop Dun I. Als de haast is verdwenen en het zoeken is opgegeven, is er ruimte voor magische momenten. Het is een mystieke plek. En lagen geschiedenis.

Waar Columba zijn klooster stichtte op Keltische fundamenteën, bouwden benedictijnen in de Middeleeuwen hun abdij. Eeuwenlang is het een komen en gaan van monniken op Iona, tot de reformatie een einde maakt aan het centrum. Het dak stort in, de muren brokkelen af. In de jaren dertig van de vorige eeuw gebeurt er een wonder. Het is Lord George MacLeod, predikant in Glasgow, die op Iona zijn geloof opnieuw wil vormgeven. In de straten van Glasgow en Edinburgh ziet hij de kloof tussen rijken en armen toenemen, de één heeft volop privileges, de ander niets. Hij heeft een belangrijk doel in zijn leven: dat wat we zingen op zondag, moeten we toepassen door de week. In 1938, middenin de crisistijd, start hij samen met een groep werkloze bouwvakkers met de restauratie van de abdij. Hij wil niet alleen het klooster weer opbouwen, maar vooral ook het gesprek tussen de werkende klasse en de geestelijkheid. Bovendien wil hij de relatie tussen mystiek en sociaal werk herstellen.

Zo ontstaat de [Iona Community] met de abdij als accu waar vanuit de leden aan het werk kunnen gaan in achterstandswijken. Iona is dus meer dan de abdij. Mensen komen hier vanwege het licht om te schilderen, ze komen om iets magisch te ontdekken, ze komen om een boek te lezen in hun hotelkamer met uitzicht over de Sound of Iona en ze komen ook voor het verhaal van Columba. Om op te laden voor de actie in hun eigen dorp of stad. Om God te zoeken

Ik loop met iemand op. Zij zegt: Dit eiland heeft een enorme aantrekkingskracht op mij ". Ze ervaart dat gevoel het sterkst in Columba's Bay; de plek waar de beroemde monnik aan land kwam. "Met een beetje geluk vind je er de tranen die hij op het strand heeft vergoten, de [serpentine green], bijna doorzichtige, groene steentjes, ze liggen overal verstopt. Echt een mooi souvenir."

Zo denk ik later: liggen overal steentjes, momenten van Jezus verstopt, tot op vandaag. Om opgediept te worden, over te mijmeren, te zingen. De geest van Jezus als een vogel, ze zucht en zingt, boven zee, in het vuur, in jou en mij.

PREEK MIDDEN ONDER U STAAT HIJ DIE JIJ NIET KENT

Toen ik daar aankwam, veroverde ik niet het eiland, maar het eland mij. Ik zag het eiland vanaf het veer. En dacht aan de situatie van 'inden beginne'. Ruigheid, wind, zon, water, stoere kustlijnen, beweeglijk landschap. In den beginne: woest en leeg, war en bar. Maar oh zo mooi. De vergezichten, de kleuren.

Zo begint Johannes ook: in den beginne. Geen ander evangelie begint zo poëtisch. En de evangelist legt een verbinding tussen dat eerste scheppingslied uit Genesis en de rabbi waar hij vol van is. Die na hem komt.

Hij ervaart in deze mens Jezus een gelijksoortige scheppingskracht. Hij Johannes heeft er ook veel mee, met de schepping. Van hem zijn de woorden die hij Jezus in de mond legt: Ik ben het brood, het licht, wijnstok, leven. Hij heeft het over water dat wijn wordt. Over de wind die waait waarheen hij wil. Alsof Johannes op Iona heeft rondgewandeld. Het leven en zijn geloof zijn een geheel, is geïntegreerd.

Het valt in elkaar. Ik kom uit de traditie van God daar en hier de wereld, hier de kerk, daar de samenleving. Beneden de natuur, daarboven de genade. Dualiteit. Alsof we in twee lagen, werelden leven.

Maar meer en meer ontdek ik dat er geen 2 werelden bij, maar een. Alles is verstrengeld met elkaar als yin en yang, geen tegenstellingen, maar aanvullend. Jij bent mens en Gods kind. In dat brood ontdek je Jezus. In het licht: de opgestane Heer. In de traan Maria's traan. In jouw lach Gods lach. Ik ben het leven, zegt Jezus. Begin dan maar bij je eigen polsslag.

Het hele bestaan in al zijn facetten kan ons de ervaring geven van godsliefde. In de intieme omhelzing van een naaste kan je de liefde

ervaren van de Ene. Tijdens een wandeling langs de zee van eb en vloed kun je je gekend weten tot in het diept van je ziel.

In de Keltische spiritualiteit valt dat allemaal in elkaar, is het een, eenheid. Ik ervaar zo vaak het leven als fragmenten. In puzzelstukjes. Eilanden. Maar daar voelde ik verbondenheid. Adam en adama.

Voor mijn hotel liepen ganzen. Snacht hoorde ik ze. Overdag zag ik ze vliegen. Bij ons is het de duif die staat voor de geest. Die duif zou het op Iona niet redden met die wind, en soms de heftige stormen. Waar komen ze vandaan, waar gaan ze heen. De Kelten wisten dat niet. Juist dat beeld van de gans werd beeld vd geest: de geest komt en gaat waarheen hij wil. En hij landt ook dan hier, dan daar.

In de Abdij maakte ik een healing mee, een zegening aan elkaar. Mensen in een kring die elkaar de hand opleggen. Dat de Geest van God die onder ons wil wonen, je vinden mag en raken in lichaam, ziel en geesten helen van dat wat je schaadt in Jezus naam. Amen.

Midden onder staat hij die jij kent.

De gesprekken voor en na Abdij bezoek, de ontmoetingen in het dorpje, de wandelingen naar de plekken waar monnik Columba ooit was... het waren geestrijke momenten, momenten waar het goddelijke en menselijke samensmolt. Over de Messias bestaan verhalen dat deze onverwachts komt. En in iedereen zich kan manifesteren.. Elke man of vrouw kan een drager zijn van de messiaanse boodschap. Daarom is die Hindoe-groet zo mooi.

Namasté , met gevouwen handen en met een buiging. Eerbied voor het geheim van elk mens. Meer dan bij ons heeft men gevoel oor de goddelijke presentie die zich overal manifesteert.

Midden onder u staat hij die jij kent.

En denk nou niet dat het daarbij blijft, bij de natuur. Bij mensen.. Columba was spiritueel. Maar ook een nuchtere mensenkenner, die bij de politiek betrokken was. Hij stichtte een klooster maar trok verder Europa in. Bidden, contemplatie maar ook engagement, actie, verbondengheid, aards geloven. Tot op vandaag is Iona zeer actief in bijv. Glasgow. Voor daklozen, armen.

Waarom zeg ik dat allemaal? Om verder te denken. Je geloof te verdiepen in advent.

In den beginne... de scheppingskracht.. Het woord wordt vlees.

En in de Keltische traditie hoor ik over de christus die aanwezig is in heel de schepping. Al vanaf den beginne. In het lied na de preek ' O waar wil je heen gaan' komt dat sterk tot uiting. Ik leer je mijn weg, zegt Jezus in couplet 5 na de vraag van ons kan ik je volgen? Ja overal, in wat je doet. En niet doet.

In je zijn op school, in je houding op je werk, hoe je bent in je gezin, hoe je geld besteedt, hoe je in de maatschappij staat.

Jezus is een jood. Dat weten we. Maar ook zwart in Afrika. Of in Amerika. Ik hoorde een gebed uit die wereld: Onze vader die in het getto is, uw naam wordt vernederd, uw slavernij komt overvloedig over, uw wil wordt bespot.

Gandi: Jezus is steeds weer een voorkomende gebeurtenis in levens van mensen...in alle culturen...Hij draagt het kruis nog steeds..en staat ook op, hier, daar. Van dag tot dag...

Midden onder u staat hij niet gij niet kent...

Gelukkig maar...want we willen hem zo graag opsluiten in een kapeltje, in een boek, in een liturgie. Maar dat kan niet. We kennen hem niet, of beter: hij vertaalt zich, hij legt zich als een mantel uit over de schepping, hij wordt vlees in de hongerige, de arme, de vluchteling, maar ook in jou de zoeker, de gelovige, het paaskerklid,

Of (poëtisch gezegd door Huub Oosterhuis):

Naaste, vreemde, Jood, zaad

Boom aan de bron, bruidegom, Weg

Droom van een mens, deur open, hoeksteen

Sleutel. Leeuw van juda. Lam. Gerechte

Herder, parel, twijgje, brood

Woord, wijnstok, zoon van, knecht., god

Stromend water, morgenster, koploper

Enige, onzegbaar gezegde

29 namen voor Jezus. Zo wijd als deze beelden zo wijd is wat zijn volgelingen aan hem hebben beleefd

Midden onder u staat hij die gij niet kent. Laat dat maar zo blijven. Want anders binden we hem vast als een offer, of verpakken we hem in een hosti of wordt hij geofferd om de woede van god te stillen. Of wordt hij dogmatisch kalt gesteld.

Laten we het houden bij de wijd open ruimte... midden onder u...

Mensen lopen uit om de Messias te zien. En ze snellen de naaste voorbij in wie hij aanwezig is. Het kan niets zijn, leegte... vol belofte... maar ook voor even die Iona-ontmoetingen... of mag ik het straks vullen met een weinnachtatorium... dat kerstgesprek met je zoon, dochter. Voor het eerst weer een goed gesprek met je partner. Midden onder u. Hulp bij een kwetsbare, opkomen voor duurzame producten, mensen nabij zijn, ja ook vrijwilligerswerk hier in de Paas. Midden onder u...

Laat het open. Een ervaring, een gesprek, muziek, een lied, ogen die aanzien, een hand in een hand.

Jezus is altijd weer anders. Komt onder ons in Veel gezichten. Verrassend, verwarrend, bekend en vertrouwd en toch onverwacht nieuw.

En dat voelde ik op Iona zo sterk .Op het eiland, in de vieringen.De ontmoetingen, de stilte...

Iona verbindt het heilige met het alledaagse. „Het gaat over jou en God, God en de wereld, God en de opwarming van de aarde, God en de oorlog in Syrië. Wereldproblemen, maar ook over de pijn, opwinding en vreugde van ieder persoonlijk.Alles is in God.Je leeft in God,zoiets

Jezus komt je tegemoet in veel verrassende momenten...midden onder u....

De Tuinman bij het graf blijkt Jezus te zijn.Vechten met jezelf is met god, ervaart Jacob. God komt op bezoek bij Abraham.. zijn het 3 mannen.Elia ervaart in de Stilte het goddelijke.

Ons adventsverlangen zit vol van Gods toekomst.
Alles loopt in elkaar, door elkaar.

En ben je onzeker...

En stel je de vraag aan Jezus: waar wil je heengaan? Kan ik je wel volgen...Dan is daar het antwoord:Ik ga waar ik gaan kan...en zoek reisgenoten...

Voeg je bij me...Ik leer je mijn weg...Amen